

Kasutamiseks praktiseerivatele arstidele

Surmapõhjuste registreerimiskord

ühes

surmapõhjuste nimestikuga

Tallinn
Riigi Statistika Keskbüroo väljaanne
1925

Seletuseks.

Surmapõhjuste registreerimiskord

ühes

surmapõhjuste nimestikuga

Tallinn
Riigi Statistika Keskbüroo väljaanne
1925

Riigi trükikoja trükk. Niine uul. 11.

i 25144765

TARTU ÜLIKOOLI

RAAMATUKOGU

Seletuseks.

Andmed surmapõhjuste kohta, mis ütle mata tähtsad rahva tervishoidlise seisukorra valgustamisel ja hindamisel, on väärtuslikud ainult siis, kui surmapõhjused õieti ja ühtlaselt registreeritud.

Nende nõuete täitmiseks on tarvilikud:

1. otstarbekohane registreerimisvorm ja
2. ühtlane surmapõhjuste nimetamine.

Kuna endine surmatunnistuse vorm mitte täiesti oma otstarvet ei täitnud ja mingisugust ühtlast surmapõhjuste nomenklatuuri meil üldse tarvitusel pole olnud, on nüüd välja töötatud uus surmatunnistuse vorm, mis Tervishoiu peavalitsuse poolt 1925 a. jaanuaris maksmat pandud arstidele surmapõhjuste registreerimiseks, ja ühtlasi ka kokkuseatud haiguste nimestik samaks otstarbeks. See nimestik sisaldab rühmitatud kogu võimalikult täpselt väljendatud haiguste ja teiste surmapõhjuste nimetusi, milliste kohaselt surmajuhtumisi peab registreeritama. Surmapõhjusti tuleb registreerida selle nimestiku kohaselt, et kaotada puudulikku ja ebatäpset ülestähendamist, (nagu näit. *Convulsiones* — krampid, *Anasarca* — veetõbi, *Inflammatio* — põletik etc.). Sellesse nimestikku on võetud kõik senini meil ette tulnud surmapõhjused, niipalju kui see teada, ja peale selle veel need, mis meie oludes võivad ette tulla. Kuna seda nimestikku tulevikus täiendada võib, pole surmapõhjuste nimetused mitte numereeritud.

Uskudes, et selles küsimuses arstkonna huvid vastavad täiesti tervishoiu statistika huvidele, julgeb loota meie arstide täieliku vastutuleku peale uue otstarbekohase ja ühtlase surmapõhjuste registreerimiskorra läbiviimisel

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO.

Uus surmatunnistuse vorm, maksev jaanuarist 1925 a.

Vorm nr. 1.

Saadetakse Riigi Statistika Keskbüroole.

SURMATUNNISTUS.

N^o

Surnu: 1. ees- ja perekonnanimi
(surnultsündinute kohta tähendada perekonnanimi)

2. sugu (meester., naister.)

3. vanus: aast. kuud, päeva;

lastel alla 1 päeva tundi; surnultsündinute
kohta tähendada, kas e n n e a e g n e (seitsme kuulise kand-
mise järele), või õ i g e a j a l i n e sünnitus (9 kuud täis
kantud)

4. Surnu alaline elukoht: maakond vald
linn, alev

tänav ja maja nr., krt.
talu

5. Perekonnaseis (abielus, lesk, vallaline, lahutatud, lahus
elav)

6. Usk

7. Rahvus

8. Haridus

9. Elukutse: kus töötas

kellena töötas

mis tööd tegi

10. Alla 1 a. v. lastel märkida a) toitmine: emarind, loomapiim,
surrogaadid

b) kas abielus sündinud või väljaspool abielu

c) mitmes laps emal

11. Surmapõhjus:

a) haiguse eesti- ja ladinakeelne nimetus

b) kui mitu haigust, kirjutada nad selles järjekorras,
milles haige neid põdenud

c) kui lõikus, siis eraldi haiguse ja lõikuse (eesti- ja
ladinakeelne nimetus)

ja otsekohene surmapõhjus (lõikus iseenesest, sellest tek-
kinud haigus)

d) kui vägivald, õnnetujuhtumine, enesetap-
mine, siis tähendada surmasaamise laad ja vahend

12. Kelle poolt surmapõhjus kindlaks määratud (ravitseva arsti,
lõikekambri, surmakonstateeriva arsti)

13. Tähendused

Tunnistuse väljaandmise aeg: a., kuu, päev.

Arsti allkiri

Nagu näha, jaguneb „surmapõhjus“ nelja üksikusse osasse. Sellega on tahetud ette näha kõik tähtsamad asjaolud, mis surmapõhjusena võivad ette tulla, ja nõndaviisi puudulikkude ülestähendamist ära hoida.

Selgituseks paar näidet surmalehtedest:

1. Surmapõhjus: Uppumise surm.
2. Surmapõhjus: Myocarditis, Degeneratio musculi Cordis, Nephritis chronica, Cirrhosis hepatis, Ascites, Tuberculosis miliaris peritonei et intestinorum.

Need surmapõhjuste, ehk küll arstlikel tunnistusel ülestähendatud, ei ütle meile siiski midagi.

Esimest võib veel kuidagi klassifitseerida, paigutades teda surmajuhtumiste hulka „välistel põhjustel, surmapõhjus teadmata“, sest pole teada, mis oli selle uppumise surmapõhjuseks, kas õnnetujuhtumine, enesetapmine või vägivaldne vette viskamine. Teist ettetoodud surmapõhjust ei saa isegi klassifitseerida. Pikast nimetuste reast paistab välja, et see löikekambri diagnoos on, kuid mis põhjusel lahastamine ette võetud, pole teada. Kas siin mingisugustel välistel põhjustel tekkinud äkilise surmaga tegemist, või on lahastamine puht kliinilistest huvidest ette võetud mõne iseäraliku haiguse kuju uurimiseks — see jääb meile saladuseks. Seega jälle üks surmapõhjustest, mida isegi kõige täpsemalt võiks defineerida (sest sektsiooni teel kindlaks tehtud), langeb rühmitamisel „teadmatute“ hulka.

Uue surmatunnistuse vormi juures sarnaseid puudusi registreerimises enam ette tulla ei tohiks.

Alajaotusi *a, b, c, d* vaadeldes, paistab igale otsekohe silma, mis peale tähelepanu tuleb pöörata.

Kui isik on miski haiguse läbi surnud, tuleb täita ainult punkt *a*, see on üles kirjutada selle haiguse nimetus eesti- ja ladinakeeles. Kui inimene on mitu haigust põdenud, siis tuleb täita ainult punkt *b* — üles kirjutada need haigused sarnases järjekorras, kui neid põetud.

Sarnane ülestähendamisviis mitme haiguse korral on sellepärast tarvitusele võetud, et siin „surmapõhjust“ mitte kaheks osaks jaotada, nagu 1) surmatoov haigus ja 2) teised

kaashaigused ehk komplikatsioonid. Kui surmapõhjus nõnda jaotatud on, siis ei või kunagi kindel olla, et ühtlased andmed saavutatakse, — sellepärast, et siin võib üks võtta surmatoova haigusena just seda, mis teisele komplikatsioon näib olevat ja ümberpöörduvalt. Sellepärast on uues surmatunnistuses ette nähtud ainult haiguste ülestähendamine teatud järjekorras, nõnda et registreerivad arstid seda surmatoova haiguse ja komplikatsiooni küsimust ise ei otsustaks, jättes seda registreerimise andmete läbitöötajate hooleks, kes seda juba kindlate põhimõtete järele ühtlaselt teevad kõikide juhtumiste jaoks. Edasi, kui surmajuhtumine on ühenduses lõikusega, siis tuleb vastata punkt c, eraldi ära tähendades haiguse ja lõikuse nimetus ja otsekohene surmapõhjus: kas lõikus iseenesest (narkoosi või schock'i tõttu) ehk lõikuse järelduisel saadud haigus. Näiteks: Appendicitis, Laparotomia, Peritonitis purulenta.

Punkt d käsitab välistest põhjustest tingitud surmajuhtumisi, nagu õnnetujuhtumine, vägivald, enesetapmine. Neil juhtumistel tuleb ära tähendada surmasaamise laad ja vahend, näiteks, õnnetujuhtumine püssi lahtiminemise läbi, enesetapmine kihvtituse läbi, etc.

Lõpuks on väga tähtis küsimus 12. Vastused selle küsimuse peale määravad ära iga üksiku surmapõhjuse juures tema väärtuse. Kõige väärtuslikumad on muidugi need surmapõhjused, mis lahastamise läbi kindlaks tehtud, sellele järgnevad ravitseva arsti poolt konstateeritud surmapõhjused ja lõpuks kõige väiksema väärtusega on need surmapõhjused, mis post mortem arsti poolt kindla ks tehtud teiste inimeste seletuste järele.

Väga tähtis on ka p. 13—Tähendused. Selle punkti all tuleb ära tähendada, kas käesoleval surmajuhtumisel polnud mitte tegemist mõne eriliselt registreeritava kroonilist haigust põdeva isikuga, nagu leprahaige, vaimuhaige, suguhaige, tiisikushaige (välistel põhjustel tekkinud surmajuhtumistel); ehk jälle mõne vigasega, näit. pime, kurt, tumm, etc. Elusate hulgas registreeritakse neid haigusi, kuid et surmajuhtumistel mitte igakord krooniline haigus ehk vigasus surmapõhjuseks pole, siis oli senini nende haigete surevuse arvestamine väga puudulik. Nüüd aga peaks arstid selle peale tähelepanu pöörama ja kõik need asjaolud tulevikus arvesse võtma.

Peale selle tuleb tõsist tähelepanu pöörata ka teiste surmatunnistuses olevate küsimuste täitmise peale, mida piinliku hoolega palutakse täita, et meie surevuse uurijatele väärtuslikumat materjali võimaldada (v. eriti kaanel elukutse kohta).

Surmapõhjuste nimestik.

(Surmapõhjuste registreerimisel neid ainult sarnaselt nimetada, nagu selles nimestikus soovitud, — ainult siis on andmed väärtuslikud, kui nad ühtlaselt antud.

I. Külgehakkavad haigused.

A.

Typhus abdominalis.

Paratyphus.

Typhus exanthematicus.

Typhus recurrens.

Malaria.

Variola.

Varicella.

Morbilli.

Scarlatina.

Pertussis.

Diphtheria

a) laryngis,

b) narium,

c) paralysis cordis diphtherica acuta.

Influenza

a) kaashaigustega kopsudes,

b) kaashaigusteta kopsudes.

Parotitis epidemica.

Cholera asiatica.

Enteritis choleriformis.

Dysenteria

a) amööiline,

b) batsillaarne,

c) erinimetuseta.

Pestis

a) bubooniline,

b) batsillaarne,

c) septitseemiline,

d) erinimetuseta.

Lepra.

Erysipelas.

Poliomyelitis anterior acuta.

Polyarthrititis rheumatica.

Encephalitis lethargica.

Meningitis cerebrospinalis epidemica.

Tetanus.

Septicaemia.

Febris puerperalis

- a) post partum,
- b) post abortem.

Scrophulosis.

B.

Tuberculosis

- a) organorum respirationis (laryngis, pulmonum et pleurae),
- b) cerebromeningealis,
- c) intestinalis et peritonaei,
- d) columnae vertebralis (spondylitis tbc),
- e) ossium,
- f) articulationis,
- g) lymphoglandularum,
- h) urogenitalis,
- i) cutis,
- j) alii organorum,
- k) miliaris.

C.

Lues

- a) I
- b) II
- c) III
- d) hereditaria,
- e) närvisüsteemi,
- f) veresoonte.

Tabes dorsalis.

Paralysis progressiva.

Ulcus molle.

Gonorrhoea

- a) acut.,
- b) chron.

Teised kindlakstegemata külgehakkavad haigused.

II. Parasitaarsed ja loomadelt saadud haigused.

Cestodes (Taeniae)

- a) Cisticerci.
- b) Echinococcus.
- c) Taenia mediocannellata.
- d) „ solium.
- e) Botriocephalus.

Trematodes et Nematodes

- a) Ascaris.
- b) Oxyuris.
- c) Ankylostoma.
- d) Trichina.

Teised looma parasiidid.

Taime parasiidid

a) Actinomyces.

Anthrax.

Malleus.

Lyssa s. Hydrophobia.

Teised parasitaarsed ja loomadelt saadud haigused.

III. Vere ja ainete vahetuse haigused.

Anaemia progressiva s. pernicioosa.

Chlorosis.

Leucaemia.

Pseudoleucaemia.

Haemophilia et Epistaxis.

Morbi glandulae suprarenalis

a) Addissoni haigus.

Morbi glandulae Thyreiodeae

a) Struma.

b) Cachexia strumipriva.

c) Myxoedema.

Thymus'e haigused

a) Status thymicus.

Hüpofüüsi haigused.

Põrnahaigused.

Rachitis.

Osteomalacia

Scorbutus.

Morbus maculosus Werlhofü.

Adipositas.

Diabetes mellitus.

Diabetes insipidus.

Arthritis urica.

Amyloidosis.

Teised vere ja ainete vahetuse haigused.

IV. Vereringvooluorganide haigused.

Südamehaigused

Endocarditis.

Vitia valvularum cordis.

Myocarditis et degeneratio cordis.

Hypertrophia et dilatatio cordis.

Ruptura cordis.

Cor adiposum.

Paralysis cordis acuta.

Pericardiumi haigused

Pericarditis.

Teised südamehaigused.

Veresoonte haigused.

Sclerosis arteriarum coronarium (Angina pectoris).

Arteriosclerosis et Atheroma arteriarum.

Aneurysma.

Gangraena senilis.

Thrombosis.

Embolia arteriarum.

Phlebitis.

Varices et ulcera varicosa.

Teised veresoonte haigused.

Lümfisüsteemi haigused

Lymphangoiitis.

Lymphadenitis.

V. Hingamisorganide haigused.

Ninaõõnte haigused

Sinusitis.

Tumores nasi.

Kõrisõlme haigused

Laryngitis catarrhalis.

Oedema glottidis.

Spasmus glottidis.

Tumores.

Hingekõri haigused

Stenosis tracheae.

Hingamistorude haigused

Bronchitis acuta.

Bronchitis chronica.

Bronchitis putrida.

Bronchiectasis.

Bronchitis capillaris.

Pneumonia et Bronchopneumonia

Pneumonia crouposa.

Bronchopneumonia.

Pneumonia chronica.

Teised hingamistorude ja kopsude haigused.

Asthma bronchiale.

Emphysema pulmonum.

Oedema pulmonum.

Embolia arteriarum pulmonalium et Infarctus pulmonum.

Gangraena pulmonum.

Atelectasis pulmonum.
 Pneumoconiosis.
 Pleura haigused
 Pleuritis simplex.
 Empyema.
 Pneumothorax et Pyopneumothorax.
 Teised hingamisorganide haigused.

VI. Seedimisorganide haigused.

Suukoopa haigused
 Stomatitis.
 Noma.
 Tonsilla ja pharynxi haigused
 Tonsillitis s. Amygdalitis.
 Pharyngitis.
 Vegetationes adenoideae.
 Abscessus retropharyngeus.
 Oesophaguse haigused
 Stenosis, Strictura oesophagi.
 Diverticulum oesophagi.

Maohaigused
 Gastritis acuta.
 Gastritis chronica.
 Dyspepsia.
 Dilatatio ventriculi.
 Ulcus ventriculi.
 Neuroosid.
 Mao ja soolte haigused
 Äge mao ja soolte katarr.
 Krooniline mao ja soolte katarr.
 Dyspepsia väikeste laste juures.
 Cholera nostras.
 Neuroosid.

Teised soolte haigused
 Enteritis.
 Typhilitis, perityphlitis et Appendicitis.
 Ulcus duodeni.
 Enterostenosis et Ileus.
 Volvulus.
 Hernia inguinalis incarcerata.
 Proctitis et Periproctitis.
 Abscessus et fistula ani.
 Maksa ja sapiteede haigused.
 Cirrhosis hepatis.
 Degeneratio hepatis.

Atrophia hepatis acuta flava.
 Hepatitis suppurativa, Abscessus hepatis.
 Cholangitis et Cholecystitis.
 Cholelithiasis.
 Icterus, Cholanaemia.
 Pancreas'e haigused
 Pancreatitis.
 Peritoneumi haigused
 Peritonitis.
 Ascites.
 Abscessus peritonealis et subperitonealis.
 Teised seedimisorgaanide haigused.

VII. Kuseorgaanide haigused.

Neeruhaigused
 Nephritis acuta.
 Nephritis chronica et Morbus Brighti.
 Chyluria.
 Nephritis suppurativa et Abscessus renum.
 Kuseteede haigused
 Pyelitis (Pyelocystitis).
 Cystitis.
 Paralysis vesicae urinariae.
 Urolithiasis.

VIII. Meeste suguorgaanide haigused.

Prostatitis.
 Hypertrophia prostatae.
 Strictura urethrae.
 Hydrocele.
 Varicocele.
 Teised meeste suguorgaanide haigused.

IX. Naistehaigused.

Raskejalgsusest ja sünnitamisest tingitud
 Graviditas extrauterina.
 Ruptura uteri.
 Abortus.
 Eclampsia gravidarum.
 Nephritis gravidarum.
 Haemorrhagia puerperalis.
 Äkiline surm sünnituse juures.
 Muud sünnitamisest tingitud haigused.
 Mitte sünnituspuhulised haigused
 Vulva haigused.

Vagina haigused.
 Uteruse haigused.
 Salpingitis.
 Oophoritis.
 Tumores.
 Haemorrhagia non puerperalis.
 Teised naistehaigused.

X. Närvikava haigused.

A. Orgaanilised.

Haemorrhagia et Embolia cerebri.
 Apoplexia cerebri.
 Encephalitis.
 Encephalomalacia.
 Abscessus cerebri.
 Dementia paralytica progressiva.
 Dementia senilis.
 Hydrocephalus.
 Meningitis et Pachymeningitis cerebri.
 Tumores cerebri.
 Sclerosis cerebro-spinalis multiplex.
 Myelitis.
 Tabes dorsalis.
 Paralysis bulbaria.
 Atrophia musculorum progressiva.
 Meningitis et Pachymeningitis spinalis.
 Teised orgaanilised närvikava haigused.

B. Funktsionaalsed.

Epilepsia.
 Chorea.
 Paralysis agitans.
 Morbus Basedovii.
 Hysteria.
 Morbi mentis sine materia.
 Teised funktsionaalsed närvikava haigused.

XI. Meelteorgaanide haigused.

A. Silmahaigused.

Trachoma.
 Blenorrhoea.
 Simalao haigused.
 Pisarteede haigused.
 Silmamuna haigused.
 Teised silmahaigused.

B. Kõrvahaigused.

Otitis externa.

Otitis media purulenta.

Otitis interna.

Mastoiditis.

Teised kõrvahaigused.

XII. Luu, liigendi ja lihaste haigused.

Inflammatio articularum acuta.

Rheumatismus articularum chronicus.

Arthritis deformans.

Ostitis, Periostitis et Necrosis.

Osteomyelitis.

Rheumatismus musculorum.

Teised luu, liigendi ja lihaste haigused.

XIII. Naha ja nahaaluskoe haigused.

Furunculus.

Carbunculus.

Panaritium.

Abscessus.

Eczema.

Urticaria.

Psoriasis.

Lichen

Pemphigus

Decubitus.

Teised naha ja nahaaluskoe haigused.

XIV. Kasvajad.

Tumores maligni (iga kohta ära tähendada, millises orgaanis).

Carcinoma.

Chorionepithelioma.

Endothelioma.

Sarcoma

Lymphosarcoma (Lymphoma malignum).

Myelosarcoma (Myeloma).

Glioma et Gliosarcoma.

Melanosarcoma.

Teratoma.

Tumores benigni (arvestatakse iga vastava haigusrühma juures).

XV. Kroonilised kihvtitused.

Alcoholismus chronicus.

Delirium tremens alcoholicum.

Morphinismus.

Cocainismus.

Professionaalsed kihvtitused töö juures.

Teised kroonilised kihvtitused.

XVI. Õnnetujuhtumised.

Juhuslik kukkumine

- a) maja trepilt, aknalt, katuselt,
- b) ehituste juures.

Juhuslik sõiduriista alla jäämine

- a) rongi alla,
- b) auto alla,
- c) teiste sõiduriistade alla.

Juhuslik masina vahele jäämine

- a) vabrikus ja töökojas,
- b) põllutöö juures.

Juhuslik uppumine

- a) suplemise ja ujumise juures,
- b) laeva- ja paadiõnnetuste juures,
- c) juhuslikult vette kukkumisel.

Juhuslik mahalaskmine

- a) oskamata laskeriistaga ümberkäimine,
- b) juhuslik laskeriista lahtimeinek.

Juhuslik kihvtitus

- a) toiduainete läbi,
- b) keemiliste ainete läbi (vosvor, arseenik),
- c) arstirohtude vööriti tarvitamisel.

Juhuslik lämmatus

- a) karmu läbi,
- b) teiste gaaside läbi,
- c) mehaaniline õhuteede kinnimattmine.

Juhuslikud vigastused loomade läbi

- a) ussi hammustus,
- b) teiste kihvtiste loomade hammustus,
- c) loomade kallaletungimine.

Juhuslik lõhkeainete plahvatus.

Nälg.

Käre külm.

Käre kuumus

- a) tulekahju juures,
- b) muud põletamised.

Välk.

Elektrivool.

XVII. Vägivaldne surm.

Vägivaldne surm sõja ja revolutsiooni läbi.

„ „ ametikohuste täitmisel.

- Vägivaldne surm politseile vastuhakkamisel.
- „ „ kohtu otsuse põhjal.
- „ „ röövmõrtsukatöö läbi
- „ „ vaimuhaigete ja nõdrameelsete läbi.
- „ „ vastsündinute laste surmamine.

XVIII. Enesetapmine.

- Enesetapmine uputamise läbi.
- „ poomise läbi.
- „ allakukutamise läbi.
- „ mahalaskmise läbi.
- „ terariistaga haavamise läbi.
- „ kihvti sissevõtmise läbi.
- „ kihvtiste gaaside sissehingamise läbi.
- „ rongi alla heitmise läbi.
- „ teiste vahendite läbi.

XIX. Erilised surmapõhjused rinnalaste juures.

Sündimisnõrkus.

Sünnipärased kehavedad.

Vastsündinute haigused

- Icterus neonatorum.
- Sclerema s. scleroedema neonatorum.
- Melaena neonatorum.
- Pylorospasmus.
- Ophtalmoblenorrhoea neonatorum.
- Septilised haigused.
- Tetanus neonatorum.
- Coryza neonatorum.
- Stomatitis.
- Barlovi haigus.
- Eclampsia Infantium.

Hoolitsuse puudus.

XX. Vanadusnõrkus.

Vanadusnõrkus.

Surmapõhjuste nimestik

koosneb 20-nest rühmitusest. Esimesse kolme rühmitusse on paigutatud üldised organismi haigused, nagu külgehakkavad haigused (I), parasitaarsed ja loomadelt saadud haigused (II), ning vere ja ainete vahetuse haigused (III). Siis tulevad üksikute orgaanide haiguste rühmitused (IV—XIII. inclus.). XIV-da rühma moodustavad kasvajak, nimelt pahaloomulised kasvajak, kuna healoomulised kasvajak

üksikute orgaanide haiguste rühmades, vaatlusele tulevad. XV-das rühmas leiduvad organismi kroonilised kihvtitused.

Rühmad XVI—XVIII. (inclus.) koosnevad välistel põhjustel tekkinud surmajuhtumistest, nagu õnnetu surm, vägi-valdne surm, enesetapmine.

XIX. rühmas on toodud erilised rinnalaste surmapõhjused ja XX. vanadusnõrkus.

Nagu juba tähendatud, on mainitud nimestikku võetud kõik surmapõhjused, mis meil senini ette tulnud (niipalju, kui see Riigi Statistika Keskbüroosse kogunud surmaleh- tedest ja surmatunnistustest näha) ja millised võiks ette tulla meie oludes.

Sellepärast palutakse arste surmapõhjuste märkimisel tarvistada just nimestikus toodud nimetusi. Kuid seega ei ole sugugi arstidelt võimalus võetud ka sarnaseid surma- põhjusi registreerida, mis eristatult nimestikus mitte pole ette nähtud ja millised seal kuuluvad iga rühma lõpus oleva nimetuse alla „teised selle ja selle orgaani eristamata haigu- sed.“

Sarnane surmapõhjuste üksikasjalik eristamine oleks aina soovitav ja aitaks kaasa nimestiku edaspidiseks täien- damiseks.

Surmapõhjuste defineerimine.

Kui arstil ei ole mitte täiesti selge, missugune haigus oli surmapõhjuseks, ehk kui ta kaheldes määrab surmapõhju- seks selle või teise haiguse, siis on tungivalt soovitav sar- nasel korral lihtsalt ära tähendada „surmapõhjus teadmata“. Juhtumistel, kus siiski kindel on, et mõne külgehakkava või kroonilise haigusega tegemist on, võib tähendada: „surma- põhjuseks kindlakstegemata külgehakkav haigus“, ehk „surmapõhjuseks kindlakstegemata krooniline haigus“.

Iseäranis tungivalt palutakse surmapõhjustena mitte registreerida üksikuid haigussümptome ja haigusjärke, nagu: Asphyxia, Asthenia, Cachexia, Collapsus, Coma, Cya- nosis, Delirium etc.

Paljudel juhtumistel, kus need nimetused ette tulevad, võib arst siiski ka haiguse kindlaks teha (ehk kui seda ei saa, siis juba parem tähendada „teadmata“) ja ei tarvitse sugugi üksikut sümptoomi üles tähendada.

Surmapõhjused, millistele on tarvilik mõned täiendused juure lisada.

Surmapõhjus	Tarvilikud täiendused
I	
Erysipelas.	Põhjus üles tähendada.
Tetanus.	Põhjus üles tähendada.
Septicaemia.	Põhjus üles tähendada.
Tuberculosis organ. respirationis.	Eristada, nagu kopsutiisikus etc.
Tuberculosis cerebro meningealis.	Orgaanid eristada.
Tuberculosis articulationis.	Liigendid eristada.
Tuberculosis cutis.	Lokalisatsioon üles tähendada.
Tuberculosis ossium.	Luud eristada.
Tuberculosis urogenitalis.	Lokalisatsioon üles tähendada.
Tuberculosis alii organorum.	Orgaanid eristada.
Tuberculosis miliaris.	Orgaanid eristada.
Teised kindlakstegemata külgehakkavad haigused.	Defineerida, kui see võimalik.
II	
Echinococcus.	Orgaanid üles tähendada.
Teised looma parasiidid.	Nimetada millised.
Actinomycosis.	Orgaan üles tähendada.
Teised parasitaarsed ja loomadelt saadud haigused.	Nimetada millised.
III	
Hypofüüsi haigused.	Defineerida haigus, kui see võimalik.
Põrna haigused.	Defineerida haigus, kui see võimalik.
Teised vere ja ainete vahetuse haigused.	Nimetada millised.

Surmapõhjus	Tarvilikud täiendused
IV	
Pericarditis.	} Igakord üles tähendada kas äge või krooniline.
Endocarditis.	
Myocarditis.	
Teised südamehaigused.	Haiguse nimetus üles tähendada.
Embolia, Thrombosis.	Orgaan üles tähendada.
Teised veresoonte haigused.	Nimetada millised.
Lymphangoitis.	Põhjus üles tähendada.
V	
Bronchopneumonia.	Kui sekundaarne, siis üles tähendada, mis oli esialgne põhjus.
Asthma bronchiale.	Põhjus üles tähendada.
Pleuritis.	Põhjus üles tähendada (tbc.?).
Teised hingamisorgaan. h.	Üles tähendada millised.
VI	
Ileus.	Üles tähendada, kas opereeritud, või mitte.
Cirrhosis hepatis.	Põhjus nimetada (Eristatud alkoholine).
Hernia inguinalis incarcerata.	Üles tähendada, kas opereeritud või mitte.
Peritonitis.	Põhjus nimetada (post laporatomiam, status puerperalis).
Teised seedimisorganide haigused.	Defineerida millised, kui nad on kindlaks tehtud.
VII	
Nephritis acuta.	Laste kohta alla 10 aastat üles tähendada algpõhjus, nagu sarlakid etc.
VIII	
Hydrocele.	} Üles tähendada, kas opereeritud või mitte.
Varicocele.	
Teised meeste suguelundite haigused.	Nimetada millised, kui nad kindlaks tehtud.

Surmapõhjus	Tarvilikud täiendused
IX	
Graviditas axtrauterina.	Nimetada orgaan, nagu graviditas tubaria etc.
Abortus.	Eritada kuritahtlised abordid.
Muud sünnitamisest tingitud haigused.	Defineerida millised.
Vulva haigused.	
Vagina haigused.	
Uteruse haigused.	
Salpingitis.	
Oophoritis.	Täpsemalt defineerida, kas gonor-rooline või puerperaalne.
Haemorrhagia non puerperalis.	
Teised naistehaigused.	Põhjus üles tähendada. Defineerida millised.
X	
Meningitis.	Eritatud meningiidid, nagu tuberkuloosne ja meningokokkiline, mitte selle nimetuse all tuua.
Tabes dorsalis.	Lokomotoorne Ataxia (mitte lueetiline tabes).
Teised orgaanilised närvikava haigused.	Defineerida millised.
Morbi mentis sine materia.	Nimetada haigus, mis oli siin juures surmapõhjuseks.
Teised funktsionaalsed närvikava haigused.	Defineerida millised.
XI	
Silmalao haigused.	Defineerida millised.
Pisarteede haigused.	„ „
Silmamuna haigused.	„ „
Teised silmahaigused.	„ „
Teised kõrvahaigused.	„ „

Surmapõhjus	Tarvilikud täiendused
XII Necrosis. Teised luu, liigendi ja lihaste haigused.	Põhjus üles tähendada. Defineerida millised.
XIII Abscessus. Decubitus. Teised naha ja nahaaluskoe haigused.	Lokalisatsioon üles tähendada. Põhjus üles tähendada. Defineerida millised.
XIV Tumores maligni.	Iga kohta üles tähendada millises orgaanis ja kus see tähtis, ka millises osas sellest orgaanist.
XV Professionaalsed kihvtitused töö juures. Teised kroonilised kihvtitused.	Defineerida, millised ja millise töö juures saadud ühtlasi tööstusettevõtet nimetades, näit. krooniline professionaalne vosvori kihvtitus (tikuvabrikus, valge vosvori läbi).
XVI Juhuslik masina vahele jäämine. Juhuslik mahalaskmine. Juhuslik kihvtitus. Lämmatus. b) teiste gaaside läbi c) mehaaniline õhu- teede kinnimatmine.	Defineerida millised. Üles tähendada masina nimi ja tööstusettevõte. Üles tähendada laskeriista nimetus. Kõikide kihvtituse põhjuseks olevate ainete nimetused üles tähendada. Üles tähendada gaasi nimetus ja kus see juhtus. Nimetada vahendid, mis selles süüdi.

Surmapõhjus	Tarvilikud täiendused
Vigastused loomade läbi b) teiste kihvtiste loomade hammustus c) loomade kallaletungimine. Lõhkeainete plahvatus. Nälg. Käre külm. Käre kuumus a) tulekahju juures b) muud põletamised Elektrivool.	Üles tähendada loomade nimed ja koht, kus see juhtus. Üles tähendada milliste ja kus kohal. Põhjus üles tähendada (vaesus, haigus, etc.). Lähem kirjeldus. Üles tähendada, kas maja põlemisel, või metsa põlemisel, etc. Üles tähendada, millised nimelt (tulega, keeva veega etc.). Lähem kirjeldus.
XVII Vägivaldne surm.	Üles tähendada igal juhtumisel surmamise vahend (näit. mahalaskmine, terariistaga tapmine, etc.)
XVIII Enesetapmine kukutamise läbi. „ terariistaga haav. läbi „ kihvti sisesevõtm. l. „ kihvt. gaaside sissehing. läbi. Teiste vahendite läbi.	Üles tähendada kust kohalt (näit. aknast hüpates etc.) Üles tähendada, millega nimelt. Üles tähendada nende vahendite nimetus. Lähem kirjeldus.
XIX Sündimisnõrkus. Hoolitsuse puudus.	Surnult sündinud väljaarvatud. Lähem kirjeldus.

Surmapõhjus	Tarvilikud täiendused
XX Vanadusnõrkus.	Seda surmapõhjust võib ette tulla ainult alates 60-dast eluaastast, kui miskit muud põhjust ei ole. Kahtlastel juhtumistel parem tähendada „surmapõhjus teadmata“.

Seletuseks surnu elukutse registreerimise kohta.

Surnu elukutse kohta tuleb võimalikult kõigi kohapeal olevate andmete varal kindlaks teha ja lehele märkida:

a) K u s t a e n n e s u r m a t ö ö s v ö i t e g e v u s e s oli: asutuse, ettevõtte ehk peremehe nimetus; või töötas ta omas ettevõttes ehk oli mitteäriliselt tegev iseseisvalt;

b) K e l l e n a t a t ö ö t a s : k a s k u i p e r e m e e s k e s t v a l t p a l g a t u d t ö ö l i s t e g a , k u i p e r e m e e s i l m a k e s t v a l t p a l g a t u d t ö ö l i s t e t a , k u i o s a n i k , k u i p e r e k o n n a l i i g e , v ö i t ö ö t a s t a p a l g a l i s e n a ;

d) M i s a m e t i t t a p i d a s v ö i m i s t ö ö d t a t e g i ü l a l t ä h e n d a t u d t ö ö k o h a s ; n ä i t e k s :

1) pöllumajanduse alal tegevuses olnute suhtes märgitakse üles ala (pöllumajandus) nimetusega, näit.: taluperemees, talurentnik, tööjuhataja, aastatööline, karjaravitseja, aednik, mesilaskasvataja, jne.;

2) metsanduse ja kalanduse alal — niisamuti, mis kohuseid ta täitis;

3) tööstuse alal tegevuses olnute suhtes — ühes tööharu nimetusega (näit.: metallitööstus, trükitööstus, keemiatööstus jne.) amet, mis ta täitis, näit.: masinist, insener, rauatreial, mustatööline, kontorist jne.; ehk kui töötas käsitöölisena iseseisvalt, siis tema tavalik ametinimetus: kingsepp, rätsep jne.;

4) kaubanduse ja rahanduse alal tegevuses olnute suhtes — näit.: raamatukaupmees, riidekaupmees, ärijuht ehk sell koloniaalkaupluses, pangadirektor, pangaametnik, kin-
nitusagent jne.;

5) transport ja side (raudtee, post, telegraaf, telefon, laevandus jne.) alal — näit.: raudteejaama ülem, laevakapten, veoäri omanik, autojuht, telefonist, mehaanik jne.;

6) riigi ja omavalitsuse teenistuses olnute suhtes — näit.: riigiametnik, omavalitsusametnik, uksehoidja riigiasutuses, ahjukütja omavalitsusasutuses jne.;

7) vaba elukutse alal — näit.: arst, advokaat, kunstnik, õpetaja, kirikuõpetaja, preester jne.;

8) sõjaväelastel (tegevas väeteenistuses olnud isikutel) — aukraad ja ametinimetus;

9) kooliõpilastel — näit.: üliõpilane jne. (ametiõppijad aga tähendatakse nende tööala järele);

10) majateenijateks märgitakse kõik isiklikus teenistuses ja elumajade korrashoiu alal tegevuses olnud isikud, näit.: toatüdrukud, kokad, kutsarid, majahoidjad jne.

Ei olnud inimesel üldse mingisug. teenistust või tööd, siis tuleb tähendada, mil viisil ta omale ülespidamist saavutas, näit.: hoolealune, vang, kapitalist elav, mehe ülespidamisel jne.

Kõik vastused palutakse selgelt sõnadega kirjutada.

A

43330

i 25144765